

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletna 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SCOUVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Prezident Doumer

Volitve novega predsednika francoske republike so se končale manj z uspehom predsednika senata Doumerja kakor s porazom zunanjega ministra Aristida Brianda. Z Doumerjem je prišel v elizejsko palačo državnik s slavno prošlostjo, izrazit predstavnik one linije političnih poštenjakov, ki so se priborili do politične slave edino s svojim delom, katerega je plodila velika nadarjenost in vodila brezkompromisna poštenost. Doumer je star 73 let in je torej bolj predstavnik predvojnega doba, kakor pa politične moderne, toda ako presojamo sodobni položaj Francije in posebno njen vpliv na politično stabilizacijo Evrope, bomo priznali, da so osebnosti, ki imajo za seboj desetletja političnih izkušenj in ki so skozi dolga desetletja političnega udejstvovanja rešili neoporečno poštenje, neizmerne važnosti, ker se bo prav na njih in z njimi gradil mir v Evropi.

Evropsko časopisje je ta izid imenovalo veliko senzacijo, ker je z gotovostjo pričakovalo, da bo odnesel palmovo vejico s slavo ožarjeni in neštetočkrat v Zenevi aklamirani panevropejec namesto tihega in molkečega predsednika senata. Po pravici rečeno se je francosko javno mnenje globoko oddahnilo, ko so fanfare iz versajske palače naznačile, da je narodna skupščina pravilno izbrala. Volitve predsednika francoske republike so v bistvu notranja zadeva naše zapadne prijateljice in nam ne pripada nikaka pravica, da bi glede tega vprašanja izražali svoje posebne želje, dobro vedoč, da bi in bo sleherni šef Francije vztrajal pri svetih tradicijah, ki vežejo med seboj Francijo in našo domovino. Težko pa tudi mi prikrijemo zadoščenje, da se v elizejski palači ne bo nahajal Aristide Briand, katerega zunanja politika ni vedno upoštevala naših narodnih potreb in je končno celo omogočila to grozno grupiranje Nemcev na naši severni meji, ne da bi nam bila istočasno potisnila tudi orodje v roke, da se ubranimo premočnega gospodarskega in kulturnega vpliva nemškega magneta. Prav posebno pa čestitamo francoskemu narodu, da je po svojih zastopnikih odklonil kandidato sicer velikega in naravnost genialnega državnika, pri katerem so se na stara leta in po dolgih krivuljastih potih na enkrat zopet porajale marksistične simpatije v toliki meri, da so Brianda kandidirali prav za prav marksistični socialisti. Francoski državljani, ki je vaje svobode in svoboda izražanja svojih misli, najsi bodo kakršnekoli, mnogo prenese, toda niti on ni mogel prevzeti odgovornosti nase, da odda najvišjo službo v domovini osebi, ki se je iz Francoza prelevila v brezbarvnega panevropejca, nazadnje pa v brezdomovinskega internacionalista. Francozi niso hoteli, da bi izvolitev novega predsednika pozdravila junaška marseljaja, prepripta po groznočih zvokih internacionalne. V vprašanjih narodnega blaga in nacionalne časti je velika večina Francozov še vedno odklonila sifriranje svobodomiselnih loč. To je nauk francoskih volitev in v tem moramo iskati razloga, zakaj so poslanci poiskali tihega sivolasnega starčka, namesto Brianda.

Pavel Doumer, novi predsednik francoske republike, prihaja iz Auvergne, odkoder je prišlo že nebroj prvovrstnih državnikov v zgodovini Francije. Z 31. letom je zapustil činikarsko službo ter prešel v parlament, kjer se je z naravnost čudovito marljivostjo usposobil za izvedenec v finančni vprašanjih. V tem je ostal samo zvest resnim sposobnostim svojih ožjih sorojakov, ki brez dvoma imajo v rokah dve tretjini francoske trgovine. Ko je 1895 Leon Bourgeois sestavil vlado »diskrinskih radikalov«, je pozval tudi Doumerja in mu poveril finančno ministrstvo. Takrat že, torej 1895, je v svojem slovitnem proračunu prvič v zgodovini uvedel dohodninski davek, ki pa je bil za državni zbor še predr oreh in je povzročil Doumerjev padec. 18 let pozneje se je dohodninski davek uvedel v francosko državno finančno politiko in je danes običajna postavka vsakega proračuna. To samo na sebi že dosti označuje velike finančne sposobnosti Doumerja, katere je še bolj razvil, ko je 1896 bil imenovan za general. guvernerja francoskega Indokitaja, kjer je vztrajal 7 let. Tam si je Doumer pridobil sloves enega največjih kolonialnih upravnikov, kar jih pozna zgodovina francoskega kolonialnega razmaha. Doumer je za časa svojega vladanja v Indokitaju brez vsakega krvoprelitja edino le s prijateljskimi pogodbami razširil francoska posestva v smeri proti Kungčevanu in Tonkinu, gradil železniško omrežje po načrtu, ki še danes ni dodelan in ki tvori neobhodno potrebno gospodarsko živčevje te prostrane kolonije. Indokitaj je danes cvetoča kolonija, neizčrpljiv vir bogatih dohodkov in niti škandalozni režim generalnega guvernerja socialista Varenna v povojnih letih ni bil v stanju, omajati solidnih stebrov, na katerih je Doumer svoje dni zgradil blagostanje francoskih posestev v Aziji.

Razumljivo je, da se je vrnil z velikansko avtoriteto v domovino in da je bil že 1905 izvoljen za predsednika državnega zbora. Prihodnje leto je kandidiral proti Fallieresu za predsed. republike in mu je manjkalo samo 71 glasov. Takrat je bil Doumer na višku svoje politične slave. Poslej ga najdemo še večkrat na važnih mestih, bodisi kot predsednika finančne komisije v senatu, bodisi kot ministra v raznih ministrstvih od Painlevéja 1915, pa do Brianda 1921, ko je bil finančni minister in je moral svoje uspešno delo prekiniti vsled političnih avantur svojega šefa na konferenci v Cannesu. On je bil tudi zadnji finančni minister pred katastrofalnim padcem francoskega franka 1925, ki se je trudil uvesti odročne reforme, katerih pa od političnih strasti popolnoma zaslepljen parlament takrat ni maral sprejeti, katere je za brezhbižno izglasoval pod železno pestjo Poincaréja, ki je moral kloniti pred najnostimi bližajočo se katastrofo. Leta 1927 je bil soglasno izvoljen za predsednika senata kot kandidat »notne narodne liste«.

„Quadragesimo anno expleto“

„Po 40 letih“ — Nova socialna enciklika papeža Pija XI. — Jugoslovani na proslavah

Rim, 15. maja. Izv. Pred par dnevi se je razširila po Rimu novica, da bo papež o priliki 40 letnice enciklike »Rerum novarum« izdal novo socialno pastirsko pismo. Danes se je na merodajnih mestih ugotovilo, da te vesti popolnoma odgovarjajo resnici. Papež Pij XI. je že dalje časa pripravljaj za veliki socialni jubilej delavske enciklike Leona XIII. neke vrste dopolnilno encikliko, ki bi se pečala s socialnimi problemi, ki še niso obstojali takrat, ko je Leon XIII. nastopil za krščansko rešitev socialnih krivice in za krščansko preosnovo moderne družbe. V razdobju 40 let so nastali novi gospodarski pogoji, ki so povzročili povsem nove socialne razmere.

Po informacijah vatikanskega državnega tajništva in sicer iz ust Msgr. Pizzardo, bo enciklika Pija XI. nosila ime »Quadragesimo anno expleto« (po 40 letih). Uvodne besede

same, ki po starem običaju dajejo tudi ime vsaki papeževi encikliki, povedo že same, da je nameravano pastirsko pismo v resnici dopolnilna studija k pismu velikega prednika sedanjega papeža.

O vsebini še ni bilo mogoče izvedeti nobenih podrobnosti, pač pa se zdi zelo verjetno, da se bo pečala z vsemi zablodami na socialnem polju, ter bo pred vsem dala novih smernic za boj proti boljševizmu, to se pravi za ustanovitve družabnega reda, ki bo slonel na pravičnosti in ljubezni.

Tekom prihodnjih dni bo nova enciklika objavljena v službenem listu in istočasno razposlana po vsem svetu, kjer se z veliko neustrojenostjo pričakuje, tako od katoliške in krščanske, kakor tudi od brezverske in proti krščanske strani.

Rim, 14. maja. AA. Agencija Stefani poroča:

Kdo je bil poražen ali Briand ali njegova politika

Pariz, 15. maja. Medtem ko je oficijelno še vedno negotovo, kaj bo z Briandom, ki je odpotval v Zenevo in statu demissionis, je politična javnost popolnoma prepričana, da bo Briandova demisijska oficijelno sprejeta takoj, ko se vrne iz Zeneve, naka bo vodstvo zunanje politike sprejel ministrski predsednik Laval, in sicer do 13. junija.

Tega dne bo namreč po parlamentarnem običaju podala demisijsko celokupna vlada v roke novemu predsedniku Doumerju. Naj se potem imenuje katerakoli vlada, g. Brianda med ministri ne bo več. Večina politikov je prepričana, da bo Briand sploh za vedno izločen iz političnega življenja, dočim seveda njegovi prijatelji zatrjujejo, da bo njegova zvezda kmalu zopet vzšla. Toda razpoloženje francoskega naroda govori vsekoli v neprilog tej tezi. Zdi se namreč, da se pripravljaj v Franciji nova politična orientacija, ki je čisto nasprotna Briandovi, in sicer tako v notranjopolitičnem pogledu kakor z ozirom na odnose z inozemstvom. Ta orientacija je desničarska naznata in nacionalistična naznata. Je sicer najodločnejše in odkrito za mir, kojega stabilizacijo pa hoče doseči po drugi poti nego Briand in njegovi prijatelji: s poudarjanjem in odločnim vzdrževanjem nacionalnega prestiža Francije brez popuščanja, ki po mnenju desničarjev samo daje poguma neprijateljem Francije.

Najbolj so zaradi poraza Brianda ogorčeni in razljučeni radikali in socialisti. Organ socialistov »Populaire« je ves iz sebe. Doumerjevo izvolitev je označil kot izvolitev »kandidata reakcije in izdajstva«. Kratko biografijo novega predsednika je isti list priobčil pod naslovom »Kariera izdajca«. Parlamentarni klub socialistične stranke je izdal vehementen komunique, podpisani od vseh članov, v katerem med drugim pravi:

»Izdajstvo velikega dela senatorjev in poslancev, ki se imenujejo republikani in pacifisti, so je pridružilo židovski kampanji obrekovanja in groženj desničarskega časopisja, tako da je bil zaskrbljen uspeh podpihovalcev mednarodnega sovražstva in vojne. Obsojamo nevedno obnašanje vseh onih politikov, ki so strahopetno, bodisi iz interesa, bodisi iz strahu, podprli načrte sovražnikov miru s tem, da so z dvolično igro na eni strani pri javnih glasovanjih v zbornici pred narodom hinavsko odobraval politiko gospoda Brianda, v tajnem glasovanju v Versaillesu pa so ga, skriti v senci in dvoumnosti, vrgli. Naj francoski narod izve, da so te volitve potvrdile njegovo voljo. Slovesno izjavljamo, da svet ne sme soditi Francije po tem krivem izidu.«

Nad razvalinami samostanov vlada popolen red in mir, tako pravi nova španska vlada

Madrid, 15. maja. AA. Vlada je zaplenila vse privatno premoženje bivšega kralja Alfonza. Med zaplenjenimi gradovi je tudi Alfonzova poletna rezidenca »Palacio de Miramars«.

Madrid, 15. maja. AA. Vlada je izdala odlok, ki z njim pooblašča finančnega ministra, da takoj zaseže vse zasebno premoženje bivšega španskega kralja Alfonza. Odlok navaja, da si je bivši kralj Alfonz pod prejšnjimi režimi nagradil veliko premoženje in da si ga je na nezakonit način pomnožil.

Rim, 15. maja. AA. Poučeni krogi potrjujejo, da je sveta stolica pozvala svojega poslanika v Madridu, naj protestira proti razdejanju samostanov in cerkva in naj zahteva primerno odškodnino. Protest je bil tako sestavljen, da ne vključuje preloma odnosajev med sveto stolico in novo špansko.

Jorga obupan

Država na robu propada — „Ce ne bo šlo - grem“

Bukarešta, 15. maja. Z. Predsednik Jorga je dal izjavo, v kateri pravi, da mu je kralj poveril vodstvo države v momentu, ko bi moral mirno živeti. Sramota je za celo državo, da je moral v

V svetovni vojni je Doumer izgubil vse štiri sinove. Sedaj stoji kot star osamljen hrast. Njegov rod se ne bo nadaljeval, pač bo šel poznejšim rodovom spomin na državnika, ki je svoje domovino ljubil in voščen ostal.

javljamo, da svet ne sme soditi Francije po tem krivem izidu.«

Jeza socialistov je torej tolika, da so kršili tradicijo Francije, ki prepoveduje, da bi katerakoli stranka napadala predsednika republike, če je enkrat izvoljen.

Desničarsko časopisje zato ljuto napada socialiste in levčarje sploh, ki da so »grobokopi Francije«, »pravi njeni izdajalci«, ki da »v zvezi z Nemčijo, središčem II. internacionale, prodajajo francoske interese tujini«. Tem »izdajalcem« da je enkrat za vselej odklenalo.

Socialisti odgovarjajo, da je izvolitev Doumerja izzivanje in da bo narod na to provokacijo odgovoril pri volitvah v parlament leta 1932.

V resnici bodo volitve prihodnjega leta zelo burne in odločilnega pomena za Francijo. Na eni strani bosta bili boj za življenje ali smrt svobodomiselna levica in desničarski nacionalizem, na drugi bodo skušali izbrabiti položaj komunisti z največmentnejšo revolucionarno agitacijo.

Inozemstvo Briandov poraz in Doumerjev uspeh komentira različno. Časopisje USA meni, da se je Francija usmerila v nacionalističnem pravcu, kar da bo izzvalo analogno reakcijo v Nemčiji. Svet se bo še ostreje razdelil v dva sovražna tabora: na eni strani Francija s svojimi zaveznici,

Povodom 40 letnice dneva, ko je Leon XIII. izdal encikliko »Rerum novarum«, v kateri je obrazil socialna vprašanja in probleme, so delegati raznih organizacij iz 18 držav, ki sodelujejo na proslavi, imeli popoldne po službi božji v cerkvi sv. Ivana Lateranskega v palači kancelarije sestanek pod predsedstvom vikarja kancelarije Selvagianija.

Po en delegat za vsako delegacijo poedinih držav je imel govor o vplivu enciklike »Rerum novarum« na socialno zakonodajo svoje domovine. Predstavnik slovenske katoliške delavske mladine Langus je naglasil v svojem govoru vse večjo potrebo katoliškega socialnega pokreta. Rekel je, da sedanji poganski kapitalizem in brezbožni komunizem ustvarjata opasno zlo, ki postane lahko usodno za človeštvo. Na kraju govora je izrazil priznanje Leonu XIII. in Piju XI., ki je ponovno potrdil načela Leona XIII.

na drugi strani Nemčiji, podprta od Avstrije, Madjarske in Italije. Vendar pa bo ta položaj dovedel do nemogoče situacije, tako da se bo treba zopet zateči k Briandu. Tako »World Telegraph«.

V Angliji presojajo položaj veliko bolj mirno in trezno. Menijo, da se zunanja politika Francije bistveno ne bo nič izpremenila, le bolj nacionalno noto bo dobila. To pa na stvari ne bo izpremenilo ničesar.

Češkoslovaško časopisje pripisuje poraz Brianda Curtiusu, ki je presenetil svojega kolego z nemško-avstrijsko carinsko unijo, pa tako Briandovo panevropsko politiko nekoliko osmešil. Socialdemokratski tisk pa meni, da so Francozi izvolili Doumerja zato, ker da sploh nočejo politično preveč izpostavljene osebnosti na predsedniškem mestu, dočim Doumer, oče osmih otrok, od katerih so štiri padli v svetovni vojni, predstavlja za francoskega mešana izredno simpatičnega patrijarha.

Italijansko časopisje se zadržuje popolnoma nevtrarno. »Lavoro fascista« pravi, da je Italijanom Briand ali Doumer vseeno. »Če mogoče volitev g. Doumerja pomeni, da dosedanja hegemonistična politika Francije ne bo več nosila pacifiistične krinke g. Brianda, nismo mi prav ničesar izgubili — meni fašistični organ.

Energičen tržaški škof

Dr. Fogar proglasil interdikt nad župnijo iz protesta proti fašistom

Krkovec, 13. maja. Z. Katoliški škof msgr. Fogar je proglasil nad župnijo v Krkovcu interdikt in dal zapreti cerkev. Te mere je povzel vsled tega, ker so fašistične oblasti do sedaj že izgnale tri slovenske župnike. Zadnjega župnika je odpoklical škof na zahtevo puljskega prefekta. Fašistične oblasti so zahtevale, da se iz cerkve odstrani slovenski

jezik ter da se maše in pridige vrše v italijanskem jeziku. Škof je dovolil, da se v župniji uraduje v italijanskem jeziku. Fašisti so namreč s tem hoteli doseči, da slovenski jezik popolnoma iztrebi. Sedaj pa se je škof zatekel k tej meri, dokler mu italijanske oblasti ne zajamejo svobodne uporabe obeh jezikov v cerkvi v Krkovcu.

Tako se pripravljaj „Anschluss“

Innsbruck, 15. maja. AA. Tu so se vršili razgovori med zastopniki nemških in avstrijskih železnice. Gre za pogodbo o ureditvi novih zvez in prehodov na mejah. Pogodbo bodo v kratkem podpisali v Berlinu.

Madjari med dvema stoloma

Budimpešta, 15. maja. AA. V govoru, ki ga je imel večeraj pred svojimi volilci v svojem volilnem okraju, je vojni minister Gömbös dejal med drugim: Madjarska stoji zdaj pred skušnjavo, da se oklene nove ideje o personalni uniji z Avstrijo. Toda Madjarska ne vidi, kaj se krije za to ponudbo in kak je pravi značaj te ponudbe. Zato je tu nekaj, kar ne odgovarja odkriti politiki. Madjarska se ne more odločiti, dokler ne vidi, kaj se za ponudbo o personalni uniji krije.

Pobijanje v Kairu

Kairo, 15. maja. AA. Vojaštvo in policija sta streljali na 3000 stavkajočih železničarjev, ki so demonstrirali po mestnih ulicah. Pri tem je bilo ubitih 20 in ranjenih 200 oseb. Množica je ranila tri Angleže.

Kairo, 15. maja. AA. Politični položaj v Egiptu je zelo resen. Pri večerajšnjih nemirih je bilo ubitih 18 oseb in več sto ranjenih. Volitve, ki se vršile po novi ustavi iz leta 1930, so liberalci in valdisti bojkotirali. Tudi iz pokrajinskih mest poročajo o krvavih nemirih. V Beusuefu so bile v spopadu med vojaštvom in demonstranti ubite 4 osebe in ranjenih veliko ljudi.

Jugoslovanski koncert v Londonu

London, 15. maja. AA. Gospa Scaperton, znana umetnica, je priredila večeraj v dvorani Rudolf Steinerja velik jugoslovanski koncert, pri katerem so sodelovali pevci in pevke gledališča Mayfair. Številno občinstvo je priredilo navdušene ovacije pri poedinih točkah, ki so bile nekatere predvajane v našem jeziku. Tako je umetnica Alquist deklamirala dve naši narodni pesmi. Razen tega so izvajali štiri naša narodna kola, ki so jih v naših narodnih nošah in pod vodstvom Tamare Karsavine predvajali znani umetniki, ki so želi buren aplavz.

Zopet obsojen istrski duhovnik

Pred pazinskim sodnikom se je te dni začela obravnavati proti č. g. Jurcu, župnemu upravitelju v Trvižu, ki je bil obdolžen, da je v javnih prostorih širil krvave knjige s propagandno vsebino. Orožniki so njemu in cerkovniku Martinčiču naložili tako zvali »kontravencije«, to je denar- so kazni, ki jo mora stranka plačati, ako ne vložil rekurza na sodišče. Sodniku je g. Jurca razložil, da ni knjig prodajal, temveč, da jih je kot po- verjenik Mohorjeve družbe za Istru le razdelil med naročnike. Gre namreč za Mohorjeve knjige, ki jih je dalo »Društvo sv. Mohora iz Istre« natisniti v Gorici in ki so jih oblastva tudi potrdila. Oro- žnik Rinaldi je sodniku pripovedoval, kako je raz- kril tajno organizacijo, ki je prekupevala s hrva- škimi knjigami. Zvedel je, da je župnik s prižnice naznanil, da so knjige prišle. Potem jih je delil kmetom v zakristiji cerkovnik Martinčič. To se je dogajalo v Trvižu in Bermu. Nato je bil zaslišan še drugi orožnik, ki je tudi govoril o tajni proti-

državni propagandi s knjigami. Državni pravnik je zahteval, da se župnemu upravitelju prisodi glo- ba 500 lir, cerkovniku Martinčiču pa enomesečna ječa. Zagovornik dr. Marotti iz Gorice je predlagal oprostitev, ker je vendar jasno, da sta obtožena delila le kot poverjenika Mohorjeve družbe knjige, katerih natis so oblastva dovolila. Sodnik je ugo- dil zahtevi državnega pravdnika in obsodil č. g. Jurca na 500 lir denarne kazni in g. Martinčiča na en mesec zapora. Obsojenca sta vložila priliz.

Kakor znano, je nedavno pazinski sodnik ob- sodil župnika Fruliča iz Grdega sela iz istega raz- loga na 500 lir globe. Gonja proti slovanski du- hovščini je torej v polnem razmahu. Bojno zna- menje je dal glavni državni pravnik v Trstu s svojim znanim govorom proti slovanski duhovščini. G. Mandrazzato zahteva, da se morajo vsi do- mači duhovniki odstraniti iz Istre.

Iz Sirakuze do Pulja. Ob slovesu puljskega prefekta Leone, ki je doma nekje iz Južne Italije,

so žene iz Sirakuze poklonile prapor predstavi- cam istrskega ženskega fašja. Prefekt Leone je dejal, da vidi, kako si Istra gospodarsko »opet po- maga na noge ... Pozabil je, da je šlo v kratkem času samo v Poretini 800 premoženj na dražbo!

Proti tržaškemu škofu. »Corriera Istriana« očita škofu Fogarju, da je ob priliki oglejske ob- letnice sicer patriotično govoril, v resnici pa ruje proti fašizmu v Istri.

V zmedenosti je svojo družino zaklal Anton Erzetič, posestnik v Krmincu. Erzetič je bil v zad- njem času živčno bolan in včasih je tudi kazal znake duševne zmedenosti. V torko zjutraj je s sekiro ubil ženo Justino, ki je doma iz Rožičeve družine v Sežani, nato se je spravil na 12letnega sinčka Antona, ki je spal v sosedni sobi. Nazadnje je šel sam v smrt; vrgel se je namreč s podstrešja svoje hiše in se na mestu ubil. Hčerka Miroslava, ki se zdravi v goriški bolnišnici, je edina v dru- žini, ki je ostala pri življenju.

Jubilej dela

Fala, 13. maja.

Bilo je pred štiridesetimi leti, ko so dobili na gradu, ki je last grofov Zabeco, mladega oskrbni- ka, Franca Erhatiča. Erhatič je rojen iz l. 1870 pri Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji iz splošno znane in dobre kmetke hiše. Po končani vinorejski šoli v Mariboru je kot dvajsetleten mladenič vstopil v službo oskrbnika na gradu. Kmalu si je pridobil zaupanje svojega gospoda, ki je prepustil vse go-

spodarstvo njegovi večji roki. Grof je spoznal v Erhatiču pridnega, mirnodušnega in nadvse pošte- nega človeka, in zato je bilo grofu tem težje spre- jeti Erhatičevo odločitev, da stopi v pokoj. Npre- trgoma vseh štirideset let je bil Erhatič duša vse- ga obsežnega grofovskega posestva, prava njegova desna roka. Vseh štirideset njegovih let na gradu je bilo polnih redke zvestobe, globoke vere in vda- nosti. Bil je pravo žarišče dobrote, ki je je bil de- ležen vsakdo, kdor se je zatekel k njemu na grad, deležen je je bil zadnji hlapček, vsi siromaki, nihče se ni vračal praznih rok. Posebno služinčad je živo občutila to njegovo dobroto in zato ga je od grofa vse do zadnje dekle spoštovalo in imelo rado. Bil je Erhatič tako zvest in vdan svojemu gospodu, da se danes redko najdejo taki.

Pred leti ga je doletela nesreča, ko si je pri delu zlomil nogo, kar ga je zelo oviralo. Radi tega se je, čeprav težko odločil, da stopi v pokoj. Že kot starejši fant si je izbral za svojo zakonsko družico Ano Vrečkovo.

Erhatič je bil dolga leta zvest naročnik »Slo- vences«. V delu in cerkvi je našel tolažbo. In zato je prav, da se ga »Slovenec« spomni, ki mu je še danes najljubše čtivo. Iz srca želimo Erhatiču, do- bričini, da bi v miru, veselju in sreči še dolgo let užival svoj zasluženi pokoj.

† Aleksander Toman

Ljubljana, 15. maja.

— Snuči ob 11 je umrl v mestnem zavetišču v Japljevi ulici v starosti 80 let Aleksander Toman, odlični narodni delavec in sobojevnik kralja Pe- tra I. Velikoga. Z njim je ugasnilo življenje, polno dejanj in ogromne energije. Z njim se je zaklju- čila tudi doba enega človeškega življenja, ki je vsebovala skoraj do zadnjih časov eno samo težko in naporno delo.

Pokojni Aleksander Toman je bil rojen dne 25. februarja 1851 v Kamni gorici iz narodne ro- bine Tomanov. Narodni prvak Lovro Toman je bil njegov stric. Toman je študiral realno v Ljublja- ni, nato pa agronomijo v Ogrskem Starem gradu. Poklic agronoma ga je dovedel v Slavonijo, odkoder se je seznanil tudi s tedanjimi bosenskim razme- rami. Leta 1875 je izbruhnil upor krščanskega pre- bivalstva v Bosni in na čelu upornikov je bil Peter Mrkonjič, pozneje prvi kralj zedinjene Jugoslavije. Aleksander Toman je vstopil med upornike Petra Mrkonjiča, ki mu je prepustil v vodstvo četo 120 mož. Skupno s Petrom Mrkonjičem je Aleksander Toman četoval leto dni po Bosni do vojne Srbije s Turčijo. Ko je Avstrija okupirala Bosno in Her- cegovino, se je Aleksander Toman preselil v Ameri- ko. Tam je pričel takoj s prosvetnim delom za Slovence. Ustanovil je list »Glas svobode«, sodelo- val pa je tudi pri »Amerikanskem Slovence« in pri »Glasu naroda«. Dalje je ustanovil »Narodno podporno jednoto«, sedanjo tretjo veliko gospodarsko organizacijo ameriških Slovencev. Ta organi- zacija se je izkazala svojemu ustanovitelju pozneje zelo hvalno, namreč, da se ga v bedi ni prav- nič spomnila. Aleksander Toman je imel tudi vli- niče načrte s kolonizacijskimi deli Slovencev in je v Texasu osnoval veliko kolonijo, ki pa je ob sploš- nem ameriškem železniškem polomu propadla. Leta 1910 se je vrnil Toman v domovino. Leta 1914 je bil zaradi svojega slovanskega mišljenja obsojen od avstrijskih vojaških oblasti na štirinajst mese- cev ječe. Po prevratu je stopil v službo k »Aloma Company«, s katero je imel celo mezdni spor. Ne- koliko zadoščanja za svoje delo je dobil šele leta 1925, ko mu je narodna skupščina priznala 1100 Din mesečne pokojnine.

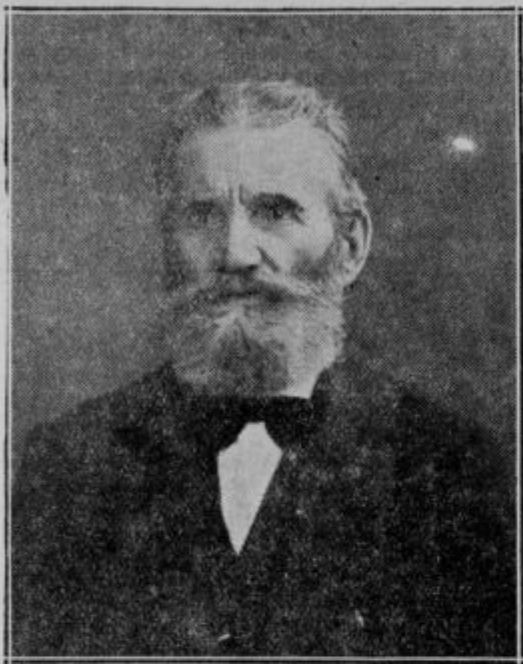
Pogreb Aleksandra Toman bo v soboto ob 5 popoldne iz mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa. Pogreb se vrši na mestne stroške. Aleksandru Tomanu ohranimo svetla spomin!

Še ena otroška nesreča se je pripetila včeraj dopoldne v vasi Glinek v občini Šmarje pri Ljub- lani. 3 letna hčerka posestnika Stanislava Grba se je smukala v kuhinji, kjer so pripravljali krmo za prašiče. Vtaknila je roke v škat z vročo krmo ter si je opekla obe roki do komolca.

Vsi ti ponesrečeni so bili prepeljani v ljub- liansko bolnišnico, kjer se sedaj zdravijo.

85 let

85letnico rojstva obhaja danes v ožjem kro- gu pri svoji omoženi hčeri gospej Bergantovi na Sv. Jakoba trgu v Ljubljani eden najstarejših na- ročnikov našega lista in naročnik »Domoljuba« od njega ustanovitve, svojedobni zvest sodelavec na prosvetnem in gospodarsko osvoboditvenem polju g. Ivan Korče, zasebnik iz Cerknice na Notranji-

skem. G. Korče je bil rojen 1864 v Blatni Brezo- vici pri Vrhniki kot sin poštene kmečke hiše. Že v zgodnji mladosti je moral za kruhom po svetu, pred 51 leti pa se je stalno naselil v Cerknici. Tu si je z velikim trudom, marljivostjo in varčnostjo s sodelovanjem soproge, pridne gospodinjke, usta- novil lep dom v njegovi gostoljubni hiši — do pričetka svetovne vojne je imel gostilno — so se ob prvih početkih kršč. soc. gibanja v cerkniški in starotški dolini česče zbirali boreci za ljudsko pravdo in ondii uganili marsikatero pametno za nadaljnje delo.

G. Korče je bil dolgo let navdušen član cerkniškega gasilnega društva in več let tudi nje- ga načelnik; bil je skozi daljšo dobo v ondotnem občinskem odboru ter vnet sodelavec pri domači branilnici in posojilnici in kons. društvu. — Voj- ska mu je ugrabila sina edinca. Po smrti soproge l. 1926 se je stalno naselil pri svoji hčeri gostil- ničarki Bergant v Ljubljani, kjer uživa v krogu vnukov povsem zasluženi pokoj.

Gospodu jubilaru izraža ob današnjem dne- vu tudi naš list najsrčnejša voščila. Ohrani naj ga Bog do skrajnih mej človeške dobe!

Smrtno ponesrečen sportnik

Ljubljana, 15. maja.

Včeraj, na praznik, je prišla v Ljubljano ža- lostna vest o smrtni nesreči Antona Guerra, sina uradnika TPD. Anton Guerra se je ponesrečil pri motociklističnem izletu v Gradec. Vest o tej ne- sreči je prišla po telefonu najprej na TPD, ki pa ni na praznik uradovala. Zato jo je sprejela vzgojiteljica v družini g. generalnega ravnatelja Skubica. Nato so o nesreči skrajno previdno in skrbno obvestili tudi ponesrečenčevega očeta.

Pokojni Anton Guerra je živel zadnja leta stalno pri svoji teti, lastnici vrelca in zdravilišča Slatina-Radenci. Ljudje so govorili, da je bil po- kojnik tudi določen za dediča tega zdravilišča. Iz Slatine-Radencev pa je Guerra rad in pogosto obiskoval z motornim kolesom svoje sorodnike v Gradcu. Na kakem izletu se je včeraj v bližini Kahlsdorfa pri Gradcu smrtno ponesrečil z mo- tornim kolesom.

Poleg sorodnikov bo vest o tragični smrti simpatičnega mladeniča posebno užalostila naše turiste in plezalce. Pokojnik je bil namreč od vse- ga začetka član TSK »Skalec« in se je postavil že z lepimi turistovskimi partijami in zelo težkimi plezalnimi turami. Bavil se je rad tudi z zimskim športom. Motorno kolo pa si je nabavil zadnje- čase, da je lažje delal izlete. Njegovo »truplo« pri- veljejo najbrže v Ljubljano. Užalošeni rodbini naše sožalje, njemu pa naj sveti večna luč!

Žrtev podivjanega bika

Murska Sobota, 14. maja.

V tukajšnji bolnišnici je po hudih mukah za- jasnil oči k smrtnemu spanju 32letni mož Janez Herič iz Grlave, ki je postal žrtev podivjanega bika.

Heričev sosed ima močnega bika (tehta okrog 800 kg). Ker je bil precej divji, je bil vedno pri- vezan od dveh strani — z verigo in vrvi. V nede- ljo je bilo živinčje prav posebno razposajeno. Tako je poskakovalo in stresalo z glavo, da je se vrv pretrgala. Komaj je začutil bik, da je od ene strani prost, je šel bolj zdivjal. Začel je rjuti in tako divje skakati, da se je bilo bati, da se tudi vraga utrga. Ropot je privabil v hlev služkinjo, ki je bila sama doma. Kar streslo jo je, ko je zagledala podivja- nega bika. Približati se mu ni upala, da bi ga pri- vezala. Tekla je k sosedovim. Heriču je povedala, kaj se v hlevu godi in ga je prosila, naj gre z njo, da bika priveže. Sosed ji je takoj sledil. Stopil je v hlev in se podal z vrvo v rokah k jaslom. Ko je bik zagledal tulega človeka, je popolnoma zdivjal.

Brzovlak povozil popotnika

Smrtna nesreča na gorenski progi

Kranj, 15. maja.

Pred kakimi dvema leti se je v Drulovki v obnavski vasi, ki spada v šmartinsko faro, naselil v hiši št. 8 s svojo družino Franc Grošelj, krovce po poklicu. Ker ni imel obrtnega lista, so ga njegovi konkurenti večkrat za- tožili oblasti. Letošnjo zimo se mu je pa po- srečilo, da je na banski upravi izposloval obrtno dovoljenje za izvrševanje svojega po- klica. Komaj je sedaj na spomlad pričel z delom, ki mu ga kot dobremu delavcu ni manjkalo, pa mu je smrt prekrizala načrte in ustavila delo.

Grošelj se je na praznik, dne 14. t. m., podal v Radovljico, kjer je prevzel različna krovka dela. Ko se je vračal iz Radovljice, se je pa peljal naprej v Skofjo Loko, kjer je imel podoben opravke pri g. dekanu. Večerni vlak, ki prihaja v Kranj ob 8, je Grošelj naj- brže zamudil in se je vračal kar ob progi domov. Blizu žabniške postaje je pa postal utrujen in se je vsedel prav blizu proge. Kmalu je privozil po progi brzovlak, ki pri- haja v Kranj okrog pol 10 zvečer.

Grošelj brzovlaka najbrže ni slišal in se prihajajočemu brzovlaku ni izognil, tako, da ga je stroj zadel od zadaj v glavo. Mu razbil črepijo in ga vrgel s proge proč. Strojevodja je Grošlja opazil in je ustavil vlak, vendar je bila vsaka pomoč izključena. Grošelj je imel razbito črepijo in je podlegel poškodbam. Baje ga je pred prihodom vlaka nek moški svaril in ga spravljati s proge, pa se mu je še branil. Grošlja bodo pokopali v žabnici, če njegovi sorodniki ne bodo hoteli izposlovati dovoljenja od političnega oblastva, da ga po- kopljejo v šmartnem, kar je pričakovati. Grošelj zapuša ženo in precej otrok, od ka- terih ima najstarejši okrog 18 let, najmlajši pa 6 let.

S svojo družino je stanoval v Drulovki, zidati je pričel letos svojo hišo pri treh kri- žih na Kalvariji. Sosedje so tudi pripovedo- vali, da je bil za slučaj nezgode zavarovan za 25.000 Din, kar bo prav prišlo osiroteli dru- žini brez očeta. Grošelj je bil star okrog 30 let.

Spielmanova simultanka

Ljubljana, 15. maja.

Spielmann je odigral v sredo zvečer v ve- liki dvorani »Kazine« veliko simultanko, za katero je vladalo med ljubljanskimi šahisti veliko zanimanje. Šahistovskemu mojstru je priredil pripravljalni odbor v sredo opoldne kosilo v »Unionu«, katerega se je udeležilo več članov odbora, tako dr. Gregorin, dr. Sta- re, ing. Šuklje, Danilo Gorup, tajnik Indus- trijske zveze, in oba mojstra, gost in naš prof. dr. Milan Vidmar.

Zvečer ob 8.25 je dr. Stare otvoril simul- tanko.

Nato je Spielmann začel partije. Zanimi- vo je to, da ni nikjer začel z damskim gam- bitom. Mojster je igral izredno preudarno, tako da so trajale runde, v katerih je obhodil vse šahovnice, v začetku okrog 15 do 20 mi- nut. Simultanke se je udeležilo 41 igralcev; med njimi ni bilo nobene dame. Simultanko je prišel pogledat tudi naš mojster dr. Milan Vidmar in nekaj časa zasledoval razvoj igre. Spielmann je imel jako težavno stališče, ker je bilo med udeleženci simultanke nekaj zelo močnih igralcev. Prvi igralec je zgubil partijo ob 21.25, naker je nastala dolga bitka, ki ni prinesla nobenih rezultatov. Simultanko je vodil naš mladi mojster Pirc. Nekatero par- tijo so bile jako zanimive. Tako je bila zlasti zanimiva in polna peripetij partija Spielmann- Milan Vidmar, ki je končala remis. Igra se je močno zavlekla in ob 3 zjutraj je bilo raz- merje sledeče: Spielmann je dobil 7 partij, 8 pa remiziral, vse ostale so še visele. Partija s Furlanijem, ki je bila izredno lepa, se je končala ob 3.27. Udal se je Spielmann in je bila torej to prva zmaga enega naših igralcev. Medtem sta tudi remizirala Civil Vidmar in Danilo Gorup. Ob 4.45 je zgubil Spielmann drugo partijo proti članu narodnega gledali-

Herič ga je poskušal pomiriti, a ko se mu to ni posrečilo, je stopil pri jaslih čakal ugodno priliko, da bi bika zadržal vrv okrog rogov. To se mu je naposled posrečilo. Pri privezovanju pa je bil pre- malo oprezen. Bik se je hotel rešiti vrvi in tuja. Za korak je stopil nazaj, potem pa se je zagnal proti Heriču. Zadel ga je in ga s tako močjo pri- tislil k jaslom da so revežu počila čreva.

Glas o »dogodku« se je takoj raznesel. Prišli so sosedje in so ranjenca spravili iz hleva. Pomagali mu niso mogli, radi tega so ga naložili na voz in ga pripeljali v tukajšnjo bolnišnico, kjer na ni bilo več pomoči zanj.

znala nervoza, zlasti pri partijah, ki so bile bolj nevarne. Ko je hitro stopical od deske do deske, je najprej stopil dva koraka po prstih, potem pa po petah, in se med tem držal za verigo od ure. V težkih pozicijah je trepljal z rokami po mizi ali bobnal s prsti in se skoroda avtomatično praskal za ušesi. Lepi izid gre na rovaš njegove previdnosti. kajti še več igralcev je imelo v sredi igre jako lepe šanse, proti jutru pa so omagali, tako da so remizirali.

Nesreče na deželi

Ljubljana, 15. maja.

27letni dninar Franc Nendusič iz Zagorja 27 ob Savi, se je včeraj peljal s kolesom; pri tem pa je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno roko.

2letna Helenca Vurnik, hči kamnoseka iz Ra- dovljice 19, je včeraj padla doma tako nesrečno, da si je zlomila levo roko.

Kočarica Sofija Gorše, roj. leta 1848, iz Strug 35 pri Kočevju, se je včeraj peljala s konjem. Ta se je splašil in ženska je padla z voza ter si zlo- mila levo roko.

68letno Marijo Forte, ženo posestnika iz Ko- tredeža 14, je včeraj povozil neki kolesar. Ženska si je pri padcu zlomila desno ramo.

V gostilni New York na Glinah so se na pre- večer pred praznikom stegli balinčari. Neki ba- linčar je udaril 29letnega elektromonterja Ivana Bezljaja s tako silo po nosu, da se je temu vili kri in da si je poškodoval obraz. V bolnišnici so mu obraz obvezali in ga nato odpustili.

Huda otroška nesreča se je pripetila včeraj zjutraj v Predtrgu 39 pri Radovljici. Poldrugo leto stari Ivan Goričnik, sinček posestnika in cestarja, je tekel čez cesto. Prav v tistem hipu pa je pri- vozil po cesti neki ljubljanski osebni avto, ki je otroka pahnil tako hudo, da je malček dobil težke notranje poškodbe in obelžal nezaveščen. Šofer je avto takoj ustavil, nalezil otroka in očeta in obrnil nazaj proti Ljubljani, kjer je otroka oddal v bol- nišnico.

MALI OGLASI
Vsaka drobna vrstica 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe kvejo

Šofer
trezen, zmožen popravil tudi drugih motorjev in izurjen v lesni stroki — želi službe. Ponudbe na upravo pod »Zanesljiv« št. 5492.

Šofer
z dobrimi spričevali, zmožen popravil, želi službo. Velkoverh, Babna gora — Polhov gradec.

Služkinja
zdrava, močna in poštena, vajena zunanega in hišnega dela, želi službo k mali družini ali v žepnišče. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5490.

Službodobe

Mesar. pomočnika
z dobrimi spričevali sprejem. Naslov: Ivan Javornik, Ljubljana, Domo-branska 7.

Poslovodjo
za dobro idočo, z vsem potrebnim orodjem opremljeno kovačijo in Goricah nad Kranjem h. št. 14 — iščem.

Mesarskega vajenca
poštenih staršev sprejem. Naslov: Ivan Javornik, Ljubljana, Domo-branska 7.

Urar. pomočnika
zposobnega, večjega v graverskem in zlatarskem poslu, ki reflektira na stalno mesto, iščem. Zasluge: Scheurer Gaspar, Sombor (Bačka).

Upokojenec
zmožen vrtnarstva, nekoliko mizarskih del, — se sprejme. — Stanovanje 2 sob, kuhinje, pritlikin, takoj na razpolago. Naslov v upravi pod št. 5391.

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponji!

Zasluzek

Zasluzek je
neomejen s prevzetjem našega zastopstva in prodajo naših najnovejših patentov in drugih v vsaki zasebni hiši oziroma vsakdanjem življenju potrebnih predmetov. Solidne, brezkonkurenčne cene. Agenti, agentinje in upokojenci naj pošljejo ponudbo na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9 pod šifro »Stalna zarada«.

Posrestva

Naprodaj vinograd
ki meri ca. 8000 m², s ca. 6000 trtami in ima zidnico v prav dobrem stanju, z vinsko kletjo, dvema sobama in kuhinjo, ter posebej stojič hlev za živino. Vinograd leži na Mavrlenu pri Črnomlju. Interesenti naj se obrnejo na naslov: Gosti Mihael, posrestnik, Mavrlenu, pošta Črnomelj, Savska banovina.

Glasba

Philipsov jubilejni pianino
s 5 letno garancijo je najcenejši kvaliteten izdelek. Minka Modic, Ljubljana, Čojzova cesta 9.

Razno

Logarska dolina!
Naročajte telefonično ali pismeno odprti avto za 22 oseb, ki je na razpolago pri Urhu Pavlu, Solčava.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Dve parceli

po 700 m² prodam po ugodni ceni. Vrt popolno-urejen. Izve se Černe-tova ulica 32, I. nadstr., Ljubljana 7.

Prodaja se hiša

z gospodarskimi poslopi in 13 orali dobre obdelane zemlje, v veliki vasi Slavonije. Pojasnila daje P. Jakševac, trgovina z mešanim blagom, Komle-tinci, Slavonija.

Prodajam hišo

enonadstropno, tristanovansko, velik vrt, pod Rožnikom. Naslov v upravi pod št. 5474.

Enodružinska hiša

z nekaj zemljišča, v lepi legi, na Viču, naprodaj. Poizve se na Viču 47 — pri Vovku.

Hiša z vrtom

v Mariboru, v bližini gl. kolodvora, naprodaj. Po-jasnila daje Ašič Ivan, javni notar, Maribor.

Kupim hišo

po možnosti novo ali vsaj v dobrem stanju, z malo zemljiščem v Celju, Soštanju, Velenju, Slovenj-gradu ali v Savinjski dolini, blizu železnice. Če je že gostilna ali trgovina ali vsaj za isto primerno, tem ljubše. Ponudbe z opisom na upravnistvo pod značko »Pošten ku-pec« št. 5528.

Pekarijo

dobro idočo, pri Celju, prodaja za 14.000 Din Po-sredovalnica — Maribor, Sodna ulica 30.

Gostilno in mesarijo

trgovski lokal pri Mariboru, prodaja za 280.000 Din Posredovalnica Ma-ribor, Sodna ulica 30.

Posrestva, hiše,

od 50.000 Din dalje pro-daja ugodno Posredoval-nica, Maribor, Sodna uli-ca 30.

Prodaja stavbnih parcel

V nedeljo, dne 17. maja ob 15 popoldne se vrši v Lescah prostovoljna javna dražba stavbnih parcel, ki ležijo ob glavni cesti Lesce-Bled, tik železnice. Vse informacije da iz prijaznosti gospod L. Fürsager, Radovljica.

Razno

Logarska dolina!
Naročajte telefonično ali pismeno odprti avto za 22 oseb, ki je na razpolago pri Urhu Pavlu, Solčava.

Glasba

Philipsov jubilejni pianino
s 5 letno garancijo je najcenejši kvaliteten izdelek. Minka Modic, Ljubljana, Čojzova cesta 9.

Razno

Logarska dolina!
Naročajte telefonično ali pismeno odprti avto za 22 oseb, ki je na razpolago pri Urhu Pavlu, Solčava.

Glasba

Philipsov jubilejni pianino
s 5 letno garancijo je najcenejši kvaliteten izdelek. Minka Modic, Ljubljana, Čojzova cesta 9.

Razno

Logarska dolina!
Naročajte telefonično ali pismeno odprti avto za 22 oseb, ki je na razpolago pri Urhu Pavlu, Solčava.

Glasba

Philipsov jubilejni pianino
s 5 letno garancijo je najcenejši kvaliteten izdelek. Minka Modic, Ljubljana, Čojzova cesta 9.

Razno

Logarska dolina!
Naročajte telefonično ali pismeno odprti avto za 22 oseb, ki je na razpolago pri Urhu Pavlu, Solčava.

Glasba

Philipsov jubilejni pianino
s 5 letno garancijo je najcenejši kvaliteten izdelek. Minka Modic, Ljubljana, Čojzova cesta 9.

Razno

Logarska dolina!
Naročajte telefonično ali pismeno odprti avto za 22 oseb, ki je na razpolago pri Urhu Pavlu, Solčava.

Glasba

Philipsov jubilejni pianino
s 5 letno garancijo je najcenejši kvaliteten izdelek. Minka Modic, Ljubljana, Čojzova cesta 9.

Razno

Logarska dolina!
Naročajte telefonično ali pismeno odprti avto za 22 oseb, ki je na razpolago pri Urhu Pavlu, Solčava.

Kupimo

Pisalnico mizo
iz trdega lesa, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na upravo pod »Pisalnico«.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6, II. nadstr.

Prodajmo

Košnja
2 travnikov se prodaja. — Poizve se: Hotel Soča v Ljubljani.

Starejša trgovina

dobro vpeljana, je takoj naprodaj sredi Ljubljane. Pismene ponudbe na upr. pod »Plačati takoj Din 120.000«.

Puhasto perje

čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Spalnica

iz trdega lesa, lepo polirane, kupne že po Din 4200. Ne zamudite ugodne prilike. Za malenkostno ceno odpremi pohištvo na dom ali na bližnji kolodvor. Ogleda se pri Josipu Stolla, strojno mizarstvo, Krašnja, pošta Lukovica. Avto zveza od Figovca z Adamčičevim avtobusom.

Žensko dvokolo

dobro ohranjeno, prodaja: Tavčar, Tržaška cesta — Glince 53.

Jedilnica

dobro ohranjena, naprodaj. Naslov v upravi pod št. 5497.

KRASNA NOVA SPALNA OPREMA

zelo ugodno naprodaj. — Vpraša in ogleda se pri Zličar, Ponikva ob južni železnici.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Tvrda A. VOLK

Ljubljana, Realova cesta 24. undi največje vse vrste pšenično moko in druge mletvske izdelke. Zahtevajte cenik!

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

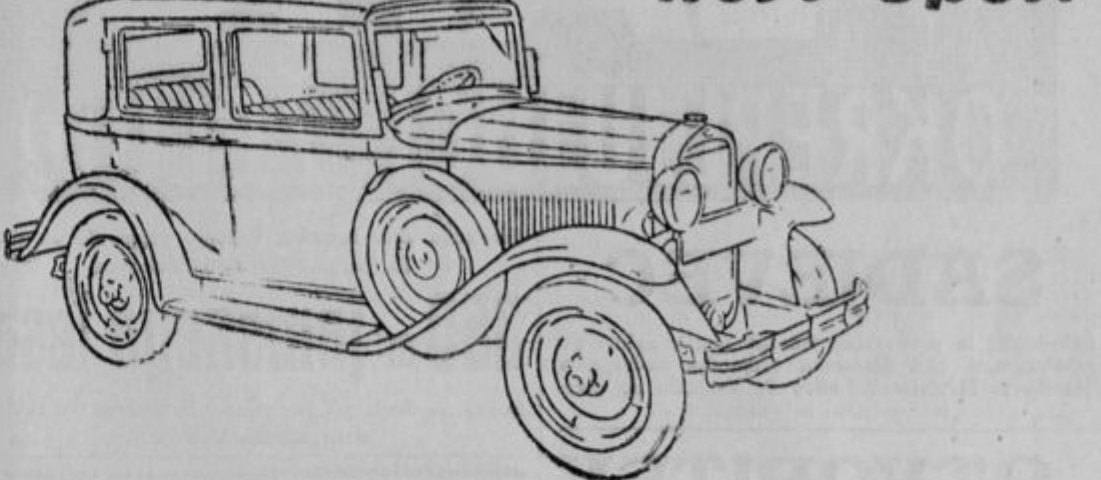
Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Obzrl

Trajno ondulacijo
izvraja najceneje Salon Hešik, Ljubljana, Kolo-dvorska 35.

Rezultat sodelovanja vodilnih evropskih in ameriških avtomobilskih inženjerjev — novi Opel!

Novi Opel

slovi po svoji veliki popolnosti, po svojih finih linijah, po svoji čudovito nizki ceni. Vrh vsega pa ima še eno odliko, ki je nima noben drugi voz: Opel je namreč plod vzajemnega dela evropskih in ameriških avtomobilskih inženjerjev.

Izdelale so novi Opel sloveče Opelove tovarne ter je proizvod družbe General Motors. Podvreči se je moral običajnim vestnim preizkušnjam na preizkuševalnem terenu družbe General Motors v Detroitu in ustreči najmanjšim zahtevam, ki jih stavlja na avtomobile največje avtomobilski organizacija sveta — General Motors — ki jamči za vsak Opelov avto in vsak tovorni voz Blitz.

Naš zastopnik vam lahko razkaže novi Opel. Vaš poset mu bo dobro došel; tudi poskusno vožnjo vam priredi, kadarkoli si je zaželite.

OPEL
Opelovi avtomobili in tovorni vozovi Blitz
Proizvodi družbe General Motors

Zastopnik v Ljubljani: OSKAR SCHMITT, TAVČARJEVA 7
Zastopnik v Mariboru: Ing. FERD. FRIEDAU, ALEKSANDROVA CESTA 19

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Drž. razredna loterija
Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor :: Aleksandrova cesta šte. 42.
Dne 13. maja so bili izžrebani nasled. večji dobitki:

40.000 Din srečka št. 84.654
30.000 Din srečka št. 30041
20.000 Din srečke št.: 22223 63421 93223
10.000 Din srečke št.: 27524 50932 68710 72679
73267 84614 97450
4.000 Din srečke št.: 1111 9224 12578 13246
33783 65680 79147 85369 93575
2.000 Din srečke št.: 443 3353 5084 5235 5710
6116 7073 9869 11152 11949 12610 15942 20089
20917 22509 25709 27851 28746 29203 30657 34438
35589 45301 47337 49378 49879 50494 51908 58597
83874 88929 81359 91252 92503 92503 92930 94274
96815 97644 98570.

M. HRNJAK
lekarnar — SISAK
Varujte se potvorb

Sirile »Slovenca«

Earl Derr Biggers: **Kitajčeva papiga** 61

»Precej neprijeten človek! Jaz vsaj ga nisem mogla nikdar trpeti.«

»Vendar ga o priliki izprašajte nekoliko — morda šele, ko boste zopet v mestu. Poizkušajte poizvedeti, kaj ve o Delaneyju, seveda tako, da ne bo nič sumil.«

Režiser je naznail, da je odmor končan. »Dalje, otroci, da stvar končamo! So li vsi tu? Stoj! Kje tiči Eddie Boston?«

Ta je prišel iz izbe. Njegov prazen obraz je bil kakor maska, ki nič ne izda. Ne bo malenkost, tega navihanega tiča zapeljati, da bi kaj izblebetal, je mislil Bob.

Uro kasneje so izginili filmovci v gostem oblaku prahu; zadnji Pavlin mali avto. — Bob je poiskal Charlieja Chana. Za kuhinjo mu je sporočil pogovor, ki ga je slišal.

Male črne oči detektivove so zažarele. »Sedaj se je zopet premaknilo naprej! Tale Eddie Boston bo moral povedati!«

»Gospodična Pavla Wendell hoče poskusiti.«

»Najbrž dobra misel! — Katero moško srce bi ostalo nemo vpricho čednega dekleta? To je najino upanje!«

17. poglavje.

Čez dolgo je Bob zaslišal, da zveni telefon. K sreči je bila izba prazna. Pri telefonu je bila Pavla Wendell.

»Vam je li uspelo?« je tiho vprašal mladenuč.

»Nič. Eddiju se je strašno mudilo. Pobasal je svoje reči, plačal svoj račun in zdiral iz hotela, komaj, da sem ga ujela še zadnji hip. Čujte Eddie, sem dejala, rada bi vas prašala... Več nisem mogla reči. Pokazal je na kolodvor. Sedaj ne, Pavla! Moram ujeti vlak v Los Angeles! In res, skočil je na vlak, ko se je že premikal.«

»Čudno. Saj bi se bil vendar moral vrniti z vašo družbo, kajne? V avtu?«

»Seveda! Tudi zame je to uganja. Vsekakor pa — na žalost! — svoje izkušnje za detektiva nisem napravila...«

»Storili ste, kar ste mogli.«

»Le škoda, da nisem več dosegla! V eni uri moram odpotovati v Hollywood. Ali boste še tu, ko se vrnem?«

Bob je vzdihnil. »Kaže, da bom za večne čase moral ostati tukaj!«

»To je res neprijetno!«

»Ste pa ljubeznivi!«

»Vam neprijetno, hočem reči!«

»A tako; Za to sem vam hvaležen! Torej upajva, da se skoraj vidiva!«

Ah Kim je stopical okrog svoje kuhinje. Bob mu je pomagal, naj pride k skednju. »Svoje upe sva gradila v oblake!« Sporočil mu je Pavlin neuspeh.

Chan ni bil posebno presenečen. »Sem že slutil, da bo tako. Eddiju Bostonu je o Delaneyju vse znano in je to Maddenu tudi priznal. Čemu neki naj bi še mi poskušali govoriti z Bostonom? Madden je prvi govoril z njim.«

Bob je sedel na doslušeni stol, ki so ga iz hiše pregnali semkaj, in z rokami podprl glavo. »Izgubljam pozam. Z glavo rineva skozi kamnito steno.«

»Kaj predlagate?«

»Tukaj na farmi ni nobene možnosti več. Iskati moramo drugje. Imena treh mest mi plešejo v glavi: Pasadena, Los Angeles, Hollywood.«

»Kako prideva tja? Stojte, domislil sem se: Madden mi je davil rekel, naj v Pasadeni poiščem Draycotta. Po čudnem naključju sta se včeraj zgrešila.«

»Je li divjal?«

»Čudim se, da ni. Mislim, da je hotel Draycotta nalašč zgrešiti ker je bil zraven profesor. Gospodična Wendell se z avtom že tako pelje v tiste kraje. Če pohitim, jo lahko spremim.«

»To bo gotovo zelo prijetno potovanje! Tedaj pohitite! Več se bova lahko menila, ko vas bom zopet vozil v Eldorado.«

Skozi priprta vrata Maddenove spalnice je zagledal Bob debelo postavo smrččega milijonarja. Glasno je potkal. Čudovito prožno je planil gospodar s postelje, oči je široko odprl, skoraj kakor bi ga bilo groza. Bobu se je malodane zasmilil: Čisto gotovo se je Madden ujel v nevarno mrežo ter se je obupno otepal. Navzlic svojim milijonom ni bil srečen...

»Zal mi je, da sem vas prestrašil, gospod Madden. — Toda imam priliko, da bi se lahko z enim izmed filmovcev peljal v Pasadeno. In ker se Draycott doslej ni oglašil...«

»Tiho!« Madden je skrbno zaprl vrata. »Draycottova zadeva ostani med nama! Morda se vam čudno zdi, kaj naj vse to pomeni, toda ne morem vam razlagati — ne glede na to, da se mi Gamble ne zdi to, za kar se izdaja... In... Ne, kaj bi dalje govoril o tem! Sporočite Draycottu, naj počaka v hotelu v Eldoradu, dokler sam ne poiščem z njim zvezo.«

Senca iz kraljestva Mamona

Pred nekaj leti so Združene države Severne Amerike silno omejile priseljevanje. S tem so bile prizadete skoro vse evropske države. Dandanes je že skoro nemogoče priti v Ameriko z namenom stalne naselitve. Kvota se danes sploh več ne doseže; obstoja komaj le še nekaj čakalni rok, toda vsakdo, ki se prijavi, mora dokazati, da ne bo v nobenem slučaju v nadlego ameriškim oblastem. Dandanes se priseljujejo v Ameriko večinoma le specialni delavci.

Ceprav je na ta način izseljevanje v Ameriko skoro povsem omejeno, se vendarle pojavlja v teh skrbih polnih časih ameriškega delavskega ministristva na drugi strani zahteva, da se kolikor mogoče znebi ljudi, ki streme za zaslužkom. Najbolj hvaležno polje za to so vsi oni, ki se nezakonito mude v Ameriki. Številni takih, ki so na nezakonit način prišli v Ameriko, cenijo danes na okrog 400 tisoč. Od teh pa jih je 300.000 zaščitenih s posebnim zakonom, ker se je njihov »zločin« zgodil že pred l. 1924. Ostalih 100.000 pa živi brezno življenje, v vedni nevarnosti, da jih bodo izgnali. Mnogi izmed njih so poročeni, imajo otroke in dobre službe. Kontrola nad temi pa je zelo težka, ker ni v Ameriki nobene zglasilne dolžnosti. Zato pa je tem več denuncijacij, ki izvirajo bodisi od tovarišev, ki bi radi zasedli njihova mesta, dalje od nevoščljivih sosedov ali jeznih sorodnikov, ki se na ta način najlažje maščujejo nad njimi. Po-

trebna je le kratka ovadba pri priseljevalnem uradu in njihova žrtev mora romati nazaj čez morje.

Nekajkrat so priredili za takimi »zločinci« že pravcate racije. Posebni detektivni delavskega urada so preiskali kar cele mestne okraje in zahtevali od vsakogar listine. Kdor jih ni imel v redu, je bil že zgubljen. Prepeljali so jih na vedno polni Ellis Island, kjer so čakali na prvi prekmorski parnik. Pred kratkim je bila izdana nova naredba, po kateri dobijo vsi brezposelni prost vozni listek za pot v domovino, če to zahtevajo. Kogar pa seveda na stroške države pošljejo nazaj, ga ne puste za nobeno ceno več nazaj.

Dežela, ki je pred nekaj leti veljala še za raj na zemlji, izganja danes ljudi, ki so s svojimi žulji pripomogli do njenega bogastva. Kdor še naglašja, da more edino kapitalizem ustvariti srečo ljudi na zemlji, naj pogleda obupne obraze deportirancev, ki čakajo na Ellis Islandu na prvi parnik, ki jih bo popeljal nazaj v ljubljeno domovino, katero so zapustili polni upov in nad — — —

Gospodarska depresija v deželi kapitalističnega viška je vedno hujša in ji ne pomagajo optimistične himne Bele hiše. Najbolj sta prizadeta od nje delavstvo in srednji stan. Ta dva sta zgubila svoje prilhanke. V krogih malega meščanstva poka na vseh koncih.

In vendar... So ljudje — in teh ni malo —, za katere je stiska milijonov dober posel! Trusti in velebanke kupujejo male obraze. Vlada Wallstreeta, velike banke in ogromni trusti imajo od krize samo dobiček. Depresija je le okrepila njihovo premoč nad ljudskim gospodarstvom.

Pri tem so pa ravno največji kapitalisti, ki najbolj tožijo. V neštevilnih intervjujih objokujejo dolarski kralji po vsem svetu svojo »stisko«. Neki ameriški list je zapisal: Dva debela milijonarja z Wallstreeta kričita glasneje kakor tisoč brezposelnih! Denarne magnate je zajela panika. Ali pa delajo tako le, da bi prikriili svoj sijajni položaj?

*

Težak dolarski milijonar je prišel v evropsko vlemesto.

Vzdihujoč, stokajoč in tarnajoč opisuje svoj težak položaj. Vsaka tretja beseda: »Polom... Polom... Polom...!« Roke vije mož in tarna:

»Z menoj je konec! Polom...! Prodati sem moral svojo vilo v Miamiu... In ti hoteli s svojimi cenami...«

Pol ure pozneje, poročajo listi, je ta ubogi mož, na čigar rokah se bleste diamanti, zgubil od svojih 15 milijonov cela 2 milijona in pravkar napravil zopet sijajno supčijo.

Polom... Polom... S trinajstimi milijoni dolarjev v žepu!

Kako umirajo in se ženijo milijarderji

Nič ni čudnega, če se ameriški milijarderji in milijonarji zavedajo, da si svojih bajnih bogastev niso sami prisluzili, marveč so le izkoristili delo drugih in naravne zaklade v svoj osebni dobiček. Ako darujejo potem — bodisi še v življenju ali ob smrti — velik del zbranih milijonov v človekoljubne in kulturne namene, vračajo le svoj socialni dolg družbi. Na vsak način so ameriški bogataši tudi v tem velikopotezni in bi se smeli iti evropski kapitalisti k njim učiti. Par najnovejših zgledov nas prepriča o tem.

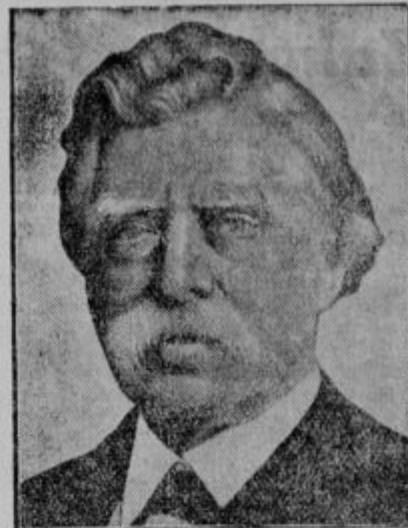
V Newyorku sta v zadnjem času drug za drugim umrli milijarderja Friedsam in Gimbel. Oba sta se v oporoki skušala oddolžiti človeštvu.

Mihael Friedsam je bil predsednik trdke B. Altman in tovariši v Newyorku. Ob njegovi smrti je trdikin obrat počival le za 10 minut — ob pogrebu. Domalega vse svoje premoženje, ki ga cenijo na približno poldrugo milijardo dolarjev, je zapustil Friedsam v kulturne in dobrodelne namene. Svojo umetnostno zbirko, ki jo cenijo na približno pol milijarde dolarjev, je podaril newyorskemu Metropolitnemu muzeju pod edinim pogojem, da ostane skupaj in jo bodo v celoti hranili v posebnih dvoranah (kakor Morganovo). Zbirka obsega krasne, dragocene izvirneke starih in novih mojstrov svetovne umetnosti, med drugim slike Rembrandta, Hoogea, Rubensa, Van Dycka, Greca, Goya, Velasqueza, Murilla, Tintoretta, Tiziana, Angelica, Bellinija itd. itd. Poleg slik je zastopano tudi kiparstvo v dragocenih umotvorih, potem dragoceno staro pohištvo, vaze, knjige itd.

Friedsam in Izak Gimbel sta bila oba juda. Vendar sta ob smrti nepristransko razdelila svoje premoženje med vse, ki sta se jim čutila obvezana, ne glede na narodnost in pa vero. Spomnila sta se v oporoki svojih uslužbencev in nameščencev in volila visoke vsote bolnišnicam, sirotišnicam, zavetiščem in dobrodelnim društvom brez razlike vere. Nikogar nista pozabila, vsaj namenoma ne, in če bi se bilo to pomotoma zgodilo, sta pooblastila izvršilce oporoke, da naj po lasni vesti poskrbe, da se to popravi in da bodo deležni pomoči kolikor mogoče vsi potrebni brez razlike vere in narodnosti.

Kakor znano vzdržujejo Američani verske, kulturne in dobrodelne naprave in ustanove s prostovoljnimi prispevki. To je mogoče le s pomočjo tako širokopoteznih naklonil kakor sta navedena primera.

Da znajo biti v Ameriki tudi ob drugih prilikah velikodušni, potrjuje nov primer. Miss Friderika Fry je bila imela nesrečo, da ji je mati že zgodaj umrla. Oče se je v drugo oženil. Ko je prišla mačeha v hišo, je dejala Frideriki: »Če boš pridna in me boš imela

David Edward Hughes. Danes pred 100 leti se je rodil genialni iznajditelj mikrofona, David Hughes, ki je tudi izpopolnil brzojav.

rada, te bom nagradila.« (Mačeha je bila silno bogata.) Pastrka je res vzljubila mačeho in bili sta si kakor mati in hči. Nedavno se je Friderika zaročila s 25 letnim odvetnikom Eli-gijem del Guercio v Newyorku. Kot poročni dar ji je izročila mačeha 300 milijonov dinarjev v gotovini. Kmalu po zaroki se je vršila tudi poroka, in sicer v katoliški cerkvi Svete Marije v Greenwichu, Conn., kjer sta se novoporočenca za tiste dneve nastanila v vili nevestinega sorodnika, slovitega umetnika H. J. Fry-a.

Nvesta je želela, da naj se izvrši poroka kar najslavesneje. Njeni želji so ugodili; iz celega sveta so romale najlepše in najredkejše cvetice in rastline v Greenwich, da so z njimi okrasili cerkev in vilo. Oranžino cvetje za nevestin venec je došlo iz vrtov na pobočju Etne. — Cvetje za okrasitev cerkve je stalo okroglo tri milijone dolarjev, okrasitev vile je stala deset milijonov dolarjev, ostali stroški so znašali tri milijone dolarjev. Vseh izdatkov za poroko je bilo okroglo trideset milijonov dolarjev. Američani tega niso smatrali za potrat, marveč za velikodušno pomoč obrti in trgovini. Mladi par se mudi tačas v Evropi. Zenin namerava tudi v bodoče izvrševati svoj odvetniški poklic.

Evgen Ysaye, svetovno znani violinist virtuoz, je umrl v Bruslju, star 73 let. Ze pred dvema letoma so morali umetniku odrezati eno nogo.

Govoreča ura

Na stoipu pariške zvezdarnice so te dni montirali govorečo uro, ki zelo navdušuje Parižane. Ura »pove« vsake četrt ure natančno čas, in sicer po bistroumno konstruiranem mehanizmu v zvezi z gramofonskimi ploščami, po katerih govori glas znanega pariškega igralca. Ura jasno »pove«: »Ura je osem in trideset minut!« Govoreča ura je zvezana s pariškim telefonskim omrežjem in vsak telefonski naročnik lahko vsake četrt ure »kliče« uro in posluša napovedani čas. Ura »govori« podnevi in ponoči in napove vsako četrt ure v teku 24 ur.

*

Vsak po svoje sodi. »Gospod doktor, moj mož ne more spati. Po dvajsetkrat v eni noči ga vprašam, če že spi, pa mi vedno odgovori, da ne.« — »To je slabo, kajti mož mora imeti mir. Zapisal bom za vas spalne praške.«

Slavna katedrala v Sevilji, ki je po velikosti druga cerkev na svetu in ki so jo ob zadnjih protiverskih izgredih zažgali. — Zgoraj na desni: španski kardinal Segura.

Orjaški daljnogled

Z daljnogledi je kaj čudna stvar. Niso vedno tako ogromni, kakor izgledajo. Orjaški daljnogledi, ki so jih montirali na različnih zvezdarnicah, so se čisto izkazali za manjvredne ko pa njihovi manjši bratje. Na drugi strani pa ne smemo zamolčati, da morajo imeti daljnogledi vseeno svojo posebno velikost, če naj bodo resnično uporabni za zvezdoznanske namene. Radi tega so pričeli izdelovati vedno večje daljnogledne — teleskope za zvezdarnice, ki jih je pa bilo vedno težje upravljati, dokler niso dognali, da prav za prav ves oklep pri daljnogledih niti potreben ni. Nekdo je preje oznanjal, da mora biti vmesni prostor med obema lečama zaprt z oklepom proti od strani prodirajoči svetlobi. Tako so dobili daljnogledi obliko cevi. Dandanes pa že dolgo vemo, da je bila to zmota. Če je med lečama svetlo ali temno, je popolnoma vseeno, in tako so moderni daljnogledi samo iz ogromnega ogrodka, na katerega sta pričvrščeni leči.

Toda kljub vsej umetniški dovršenosti naše optične industrije, smo vseeno, v bistvu prišli na konec naše iznajditeljske možnosti. Dalje ne gre. Naši daljnogledi zadostujejo za daljavo 170 milijonov svetlobnih let. To je za

laiko število, ki si ga ne morejo predstavljati. Svetloba napravi, kakor znano, 300.000 km v sekundi. Svetlobno leto predstavlja daljavo, ki jo svetloba napravi v 31 in pol milijonih sekund. To je 9.460.000 km. Torej lahko z našimi daljnogledi gledamo 170 milijonkrat tako daleč v svetovje. Kdor si kaj takega lahko predstavlja, zna več kakor znajo naši najboljši zvezdoznanci. Toda svetovje sega še dalje onstran tega prostora in tako bi radi nenasitni raziskovalci poznali tudi ozvezdja, ki so za tem doseženim prostorom.

Tako so sedaj v Ameriki zgradili nov teleskop, ki naj bi dosegel daljavo 1700 milijonov svetlobnih let — torej desetkratno do sedaj doseženo daljavo. Ne gre prav za prav tako za daljavo samo kakor pa za dejstvo, da bomo končno enkrat lažje natančneje opazovali zvezde stalnice, osrednja solna drugih solčnih sistemov. Do sedaj namreč niso naši daljnogledi segali tako daleč, da bi se kakemu zvezdoznancu posrečilo, tudi samo najbližjo stalnico, to je zvezdo Alpha v ozvezdju Centavra, tako blizu videti, da bi zavzela obliko kroga. Do sedaj poznamo stalnice samo kot točke.

To bo sedaj drugače, odkar so v Ameriki zgradili novi ogromni teleskop. Premier leče znaša 500 cm, debelina 1 meter in teža 30 ton. Če bo novi teleskop v resnici dosegel take sposobnosti, kakršne nam prorokujejo, bo najbrž nastopila nova doba za zvezdoznanstvo. Če bodo te 20 metrov dolge, ogromne cevi namerili na zvezdno morje, bodo zvezdoznanci odkrili veliko število novih zvezd, o katerih človek do sedaj niti slutil ni, kaj šele, da bi jih kdaj opazilo in videlo človeško oko. Človeštvo bo dobilo celo kopo novega materiala o konstrukciji svetovja, o silah, ki v njem delujejo, in mogoče bodo celo odkrili celo vrsto do sedaj nerazrešenih ugank. Samo nekoliko pomislite, kako fantastično in čudovito se sliši, da je najstarejša svetloba, ki jo bodo videli zvezdoznanci skozi ta daljnogled, že pred najmanj 1700 milijoni let zapustila zvezdo. Že samo ta številka nam daje, če že ne predstavo, pa vsaj slutnjo o večnosti svetovja.

Težkočo predstavlja zaenkrat še, kje in kako postaviti daljnogled. Hočejo ga namreč postaviti na kakem primernem gorskem vrhuncu And oziroma Kordiljer. Ker pa posamezni deli tehtajo več stotin ton, je celo za današnjo tehniko precejšen problem, kako spraviti tako ogromen daljnogled na težko dostopni vrhunce.

Naročajte »Slovenca«!

V 2 urah 55 minutah iz Londona v Berlin. Ameriški letalec Hawks, ki si je priboril že več hitrostnih rekordov, je preletel progo London—Berlin v 2 urah 55 minutah. V Londonu je še obedoval, v Berlinu pa je pravočasno priletel k popold. kavi.

Briand, kakor ga nam predstavlja francoski karikaturist Cabrol.